



Heidy Purga
Kultuuriministeerium

Teie: 20.05.2024 nr 1-12/640-1

Meie: 5.06.2024 nr 8-3/24/2281-2

Määruse koostöölastamine

Esitasite koostöölastamiseks kultuuriministri määruse „Kultuuri- ja loomevaldkondades loovuurimuse toetamise tingimused ja kord“ eelnõu. Haridus- ja Teadusministeerium tervitab Kultuuriministeeriumi algatust ümber kujundada loovuurimuse meetme määrus. Loovuurimuse meede on oluline TAIE 5. fookusvaldkonna „Elujõuline Eesti ühiskond, keel ja kultuuriruum“ teekaardi elluviimiseks. Teekaardis on kultuurivaldkonna puhul välja toodud loovuurimuse kui uue uurimisviisi väärtustamine ja oluline on loovuurimuse olemuse ning vormi mõtestamine. Samuti on loovuurimuse edendamine sõnastatud kui üks fookusvaldkonna olulisemaid suundumusi.

Koostöölastame eelnõu järgmiste märkustega.

Nõustume loovuurimuse projekti definitsiooniga (projekt on kindlaksmääratud eesmärgi, oodatava tulemuse, eelarve ja ajakavaga omavahel seotud ja taotluse esitamise ajal ellu viimata tegevuste terviklik kogum, millega kaasnevate kulude hüvitamiseks toetust taotletakse või kasutatakse), kuid peame eelnõu § 6 lõikes 5 sätestatud tingimust (projekt või selle osa ei tohi sisuliselt kattuda ühegi käimasoleva projektiga, sh doktoritööga) liiga piiravaks ning näeme siin vastuolu muudes teadusvaldkondades läbiviidavate teadusprojektidega ning eriti just doktoriõppe raames tehtavat teadustööd silmas pidades.

Loomulikult ei saa loovuurimuse projektiks olla ühe doktorandi doktoritöö. Samas kui loovuurimuse projektis osalevad doktorandid (ning seda määrus võimaldab), siis on võimalus, et seos nende doktorantide doktoritööga tekib.

2022/23. õa jõustunud doktoriõppe reformi eesmärk oli, et doktorant ei ole pelgalt üliõpilane, vaid alustav teadlane, kelle põhitööks on teadus- ja arendustegevus oma doktoritöö raames, kes saab oma töö eest palka (enamasti ülikoolis nooremteadurina). Nooremteaduri põhitööks ongi tema doktoritöö ning selle seos tema juhendaja või valdkonna uurimisgrupi teadustööga on ka üks doktorandi edasijõudmise ja eduka lõpetamise eeldusi.

Täiendavalt märgime, et Haridus- ja Teadusministeerium rahastab ülikoole eraldades neile tegevustoetust ning teadus- ja arendustegevuse baasrahastust. Toetus eraldatakse ühe summamana ning selle jaotumine ülikoolide erinevate üksuste, tegevuste, samuti kõrghariduse erinevate astmete vahel on autonoomise ülikooli otsustada. Seetõttu ei ole ka doktoritööde rahastamiseks eraldi sihtrahastust või osa tegevustoetusest. Eraldi on ülikoolidele ette nähtud nooremteaduri palgatoetus, millest osa eraldatakse kõrghariduse ning osa teadus- ja arendustegevuse eelarvest), millega anname vahendid doktorandile töötasu maksmiseks eelneva aasta keskmise töötasu ulatuses.

Järgnevalt esitame mõned muudatusettepanekud.

Seletuskirjas leheküljel 3 on selgitatud, kes on partner, koostööasutus ja taotleja. Partnerit on defineeritud: „*Ka partner on eelnõu kohaselt Eestis positiivselt evalveeritud teadus- ja arendusasutus. Partner aitab taotlejal projekti rakendada ja võib olla nii Eestist kui ka Euroopa Liidu liikmesriigist.*“ Juhime tähelepanu vastuolule, et Eestis positiivselt evalveeritud teadus- ja arendusasutus ei saa olla teisest Euroopa Liidu liikmesriigist. Teeme ettepaneku kustutada lausepool: „*ja võib olla nii Eestist kui ka Euroopa Liidu liikmesriigist*“.

Seletuskirjas leheküljel 3 on teise lõigu lõpus selgitatud: „*kui uurimistööd projekti raames ei tehta, ei kvalifitseeru loovuurimuslik projekt TA-tegevuseks ja seega ei tohi seda rahastada riigieelarve TA-eelarvest TA-erandit kohaldades.*“ Samuti on leheküljel 8 välja toodud, et: „*Uurimisküsimuse püstitamine on oluline, et oleks võimalik hinnata, kas projekt tervikuna vastaks teadus- ja arendustegevuse määratlusele, et selle rahastamisel oleks lubatud rakendada teadus- ja arendustegevuse erandit.*“ Kuna loovuurimuse meetme puhul on tegemist konkurentsipõhise TA toetusega, mille puhul rahastatakse TA tegevust ja ei tellita teenust, siis ei ole tegemist hankega ja ei pea järgima riigihangete seaduse korda, mis mh sätestab ka TA erandi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristina Kallas
minister

Kristi Raudmäe
735 0186
Kristi.raudmae@hm.ee

Maarja Lillak
735 0285
maarja.lillak@hm.ee

Margit Kiin
735 0199
margit.kiin@hm.ee